

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed-Methods Research) ที่ได้ใช้เทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Method as Technique) (รัตนะ บัวสนธิ, 2554: 8) มาร่วมศึกษาหาคำตอบ ซึ่งดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากร คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ซึ่งทำหน้าที่ทางด้านการสอน การจัดการหลักสูตร การสนับสนุนงานวิชาการ และการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งหมด 91 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ทำการแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 78 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากรผู้รับการสัมภาษณ์ที่ดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตร จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้เครื่องมือชุดนี้ในการเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะการตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 40 รายการ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 103) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือชุดนี้ในการเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มที่ 2 ซึ่งลักษณะของแบบสัมภาษณ์นี้ใช้เพื่อเป็นกรอบคำถามที่มีการเตรียมคำสำคัญ มีเนื้อหาเฉพาะนำมาใช้ในการสัมภาษณ์ และพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบ (จิตติรัตน์ แสงเลิศุทัย, 2558: 17) ในครั้งนี้มุ่งสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ และระบุตัวแปรที่ต้องใช้ในการศึกษา

2. สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง

3. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่ผ่านการอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย หรือ 3) เป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงของเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะทำการประเมินโดยการให้คะแนน 3 ระดับ คือ +1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561: 215)

$$\text{สูตรการหาค่า IOC คือ } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงค่า IOC จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ได้ดังนี้

1) แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 45 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

แบบสอบถามตอนที่ 1 จำนวน 5 ข้อ มีค่า IOC = 1.00 จำนวน 5 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 40 ข้อ มีค่า IOC = 1.00 จำนวน 30 ข้อ

มีค่า IOC = 0.67 จำนวน 10 ข้อ

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างมีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างตอนที่ 1 จำนวน 6 ข้อ มีค่า IOC = 1.00 จำนวน 6 ข้อ
แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างตอนที่ 2 จำนวน 2 ข้อ มีค่า IOC = 1.00 จำนวน 2 ข้อ

(รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และรายละเอียดค่า IOC แบบรายชื่อ จัดแสดงที่ภาคผนวก ก)

5. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่ปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อขอรับความคิดเห็น และเตรียมจัดพิมพ์เพื่อการเข้าเก็บข้อมูลวิจัย

6. นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากคณบดีวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เสนอถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เพื่อขออนุญาตดำเนินการเข้าเก็บข้อมูลการวิจัย

2. อธิการบดี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น รับทราบ และลงนามตอบรับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยได้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป

3. ผู้วิจัยกำหนดรหัสแบบสอบถาม เพื่อความสะดวกในการติดตาม จากนั้นจึงติดต่อกับผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพและวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเก็บข้อมูลการวิจัย

4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม และรับคืนด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยทำการติดตามแบบสอบถามหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์

6. นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ และแปลผล

7. เมื่อผู้วิจัยทราบผลการศึกษาจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ต่อประธานหลักสูตร โดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปเป็นการเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของประชากร ด้วยการใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

2. วิเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ด้วยการใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) จากการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้เลือกใช้เกณฑ์ของ Best (1977) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการคัดกรอง จับประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แล้วนำข้อความที่มีความหมายเดียวกัน ความหมายใกล้เคียงกัน มาจัดเป็นกลุ่มบันทึกลงในตาราง จากนั้นจึงทำการสรุปเพื่อเป็นข้อค้นพบของการศึกษา